

VIRGIL

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ

Virgil

Τα Γεωργικά

«Public Domain»

Virgil

Τα Γεωργικά / Virgil — «Public Domain»,

Содержание

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ	5
ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	19
Κонец ознакомительного фрагмента.	21

Virgil

Τα Γεωργικά

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

Τι κάνει τα γεννήματα καλόρεχτα, με τι άστρο
Ταιριάζει να γυρίζονται, Μαικήνα, τα χωράφια,
Και στο φτελήά να δένεται το κλήμα· ποιες φροντίδες
Καματερά και πρόβατα χρειάζονται και πόση
Πράξη θέλουν οι μέλισσες, που οικονομούν· εδώθε
θα αρχίσω το τραγούδι μου. Του κόσμου εσείς φωστήρες
Λαμπρότατοι κι' οδηγητές στον ουρανό του χρόνου,
Οπού περνά, εσύ Δήμητρα πανέμνοστη και Βάκχε,
Ανίσως με τη χάρη σας άλλαξε η γης σε αστάκι
Θρεφτάρικο το Χαονικό βαλάνι της, κι' ανίσως
Με τα σταφύλια, που ηύρατε, το κύμα του Αχελώου
Αντάμωσε· και Φάυνοι εσείς, που η δύναμή σας σκέπει
Τους δουλευτές· Φάυνοι μαζί και κορασιές Δρυάδες,
Ελάτε, εγώ τα δώρα σας ψάλλω. Κι' ω Ποσειδώνα,
Που έκρουσες με την τρίαινα τη δυνατή το βράχο,
Και πρώτη η γης σου ανάδωκε τάτι που χλημιντράει,
Και συ, που στέκεις στα δρυμά και που για σε στις Κέας
Τους λόγγους τους θρεφτάρικούς λευκά δαμάλια βόσκουν
Τρακόσια· και των κοπαδιών φυλάχτορα, εσύ Πάνα,
Αν αγαπάς το Μαίναλο, καλόγνωμος φανίσου,
Αφίνοντας το πατρικό το δάσος, Τεγεαίε,
Και του Λυκαίου τα δρυμά· και της εληάς ευρέτρα,
Και συ παιδι που ανάδειξες ταγγυστρωτό τ' αλέτρι,
Και συ Σιλβάνε, που κρατείς χολό κυπαρισσάκι
Σύρριζο· κι' όλοι σας θεοί και θεαίνες αντάμα,
Που ρίχνετε τ' ανάβλεμμα πρόθυμα στα χωράφια
Και νέους θρέφετε καρπούς χωρίς κανένα σπόρο
Και χύνετε πολλές βροχές για τα σπαρτά ουρανόθε·
Και τέλος και συ, Καίσαρα, που γλίγωρα θα σ' έχουν
Δεν ξέρω των αθάνατων ποιοι σύλλογοι, είτε θέλεις
Νάχεις φροντίδα για τη γης, να κυβερνάς τες χώρες,
Και σένα να παραδεχτεί της τρικυμίας αφέντη
Και των καρπών δημιουργόν η τρισεγγάλη σφαίρα,
Ζώνοντας με τη μητρική μυρτιά το μέτωπό σου·
Είτε κι αν έρθεις σα θεός του απέραντου πελάγου,
Και οι ναυτικοί τη χάρη σου μονάχα προσκυνήσουν,
Και σε λατρέψει η ακρόκοσμη Θούλα και σ' αγοράσει
Μ' όλα τα κύματα γαμπρό δικό της η Τηθύα·
Είτε και με τους όψιμους τους μήνες σμίξεις άστρο
Καινούριο, εκεί που ανάμεσα στάστρα της Ηριγόνης
Και στες χηλές, που ακολουθούν, είνε ανοιχτός ο τόπος,

(Ο φλογισμένος ο Σκορπιός μαζεύει από τα τώρα
Ο ίδιος τα βραχιόνια του και τουρανού σ' αφίνει
Περσότερο από το σωστό μοιράδι·) ότι κι' α θάσαι
(Τι βασιλιά τα Τάρταρα δεν πρέπει να σ' ελπίζουν·
Μη σούρθει τόσο φοβερός πόθος να βασιλεύεις, —
Αν και θαυμάζουν οι Έλληνες τα Ηλυσιακά λιβάδια,
Κ' η Περσεφόνη αρνήθηκε τη μάννα ν' ακλουθήσει,
Που τη ζητούσε·) στρέξε εσύ τ' απόκοτο άρχισμά μου
Και δος του δρόμου εύκολο και βάδιζε μαζή μου,
Σπλαχνιστικός για τους γεωργούς τους άγνωρους της στράτας,
Και με δέησες συνείθισε να κράζεσαι από τώρα.

Με την καινούριαν άνοιξη, σα νερουλιάζει ο πάγος
Στα θολωμένα τα βουνά και με ταέρι λυώνει
Ο σάπιος σβώλος, παρευτύς ζεμένο το δαμάλι
Στο πλακωμένο τάλατρο το μουγγητό ας μου αρχίσει,
Κι' ας μου ξαστράφτει το γυννί στ' αυλάκι τροχισμένο.
Μονάχα η γης που δυο φορές ήλιο γρικά και κρύα
Στου δουλευτή ταχόρταγου τους πόθους απαντάει·
Κεινού τ' αμπάρια εσκεύρωσεν ο αμέτρητος ο θέρος.
Πριν όμως σκίσει σίδερο τ' αγνώριμο χωράφι,
Να μάθουμε τους άνεμους θα λάβουμε την έγνοια
Και τουρανού τα διάφορα συνήθεια, και στους τόπους
Τι φύτευαν οι παλαιοί και τι είνε φυσικό τους,
Και κάθε μέρος τι γεννά και τι το κάθε αρνιέται.
Εδώ προκόβουν τα σπαρτά, κ' εκεί τ' αμπέλια κάλλιο,
Κι' αλλού των δέντρων οι καρποί, και πρασινίζουν χόρτα
Απρόσταχτα. Μη δε θωρείς που οι τρυφεροί Σαβαίοι
Μας στέρνουν τα λιβάνια τους, η Ινδία το φίλντισί της,
Ο Τμώλος κρόκου αρώματα, κ' οι Χάλυβες οι ζόρκοι
Σίδερο; Και φαρμακερά καστόρχια στέρνει ο Πόντος,
Κ' η Ήπειρο των Ολυμπιακών πουλάρων της τα βάγια.
Η φύση αμέσως πρόβαλε σε διορισμένους τόπους
Τους νόμους τούτους, κ' έγγραψε συνθήκες αναιώνιες,
Άμα που ο Δευκαλίωνας στον αδειανόν τον κόσμο
Τες πέτρες επρωτόριξε που γίνηκαν ανθρώποι,
Το γεννοβόλι το σκληρό. Λοιπόν ομπρός· ας γέρνουν
Της γης την όψη την παχειά τα δυνατά δαμάλια,
Δίχως να χάνεται ο καιρός από τους πρώτους μήνες
Του χρόνου, και το σκονιστό το καλοκαίρι ας βράσει
Με τόριμο λιοπύρι του τους σβώλους που απομένουν.
Αλλά α δεν είνε γόνιμο το χώμα, τότες φτάνει
Να τ' αλαφρόσουν αύλακες ριχοί, σα βγαίνει ο Αρκτούρος,
Θάπνιγε αλλοιώς τους γελαστούς καρπούς εκεί το χόρτο,
Κ' εδώ στον άμμον το φτωχό θάφευγε, η λίγη νότια.

Κι' ομοίως σ' αντικατάλλαγες χρονιές δε θα δουλεύεις
Το θερισμένο νιόργωτο χωράφι και θ' αφήκεις
Στη σκόλη να δυναμωθούν οι μουδιασμένοι κάμποι·

Ἢ, μ' ἄλλο αστέρι, κίτρινο σιτάρι θε να σπείρεις,
Εκεί, όπου πριν εθέρισες τόσπριο το ψωμωμένο
Στο βροντερό λοβίδι του, και τη λιανή τη γέννα
Του λαθυριού, και του πρικού του λουμπανιού τα φλέστρα
Τα ψαθερά και το λογγό που ολόγυρα αντηχούσε,
Γιατί τα λιναρόφυτα συγκαίνε τα χωράφια,
Καίνε κ' οι σπόροι του βρωμιού, καίνε κ' οι παπαρούνες,
Πούνε με τους Ληθαϊκούς τους ύπνους μοσκεμένες.
Μα σαν ξαλλάζεις τες σπορές είν' εύκολος ο κόπος,
Α μοναχά δε ντρέπεσαι το χώμα τ' αναμμένο
Να το χορτάσεις κοπριές παχειές και στα χωράφια
Τα ξεπεσμένα ακάθαρτες να ρίξεις στάχτες· κ' έτσι,
Όταν αλλάζεις τους καρπούς, οι κάμποι ξεμουδιαίνουν,
Κι' ως τόσο ούτε το δόσιμο της χέρσης γης δε λείπει.
Οι κάμποι κι' όλας οι φτωχοί πολλές φορές συμφέρει
Ν' ανάφτονται και τ' αλαφρυά ταχύρατα να καίγουν
Οι φλόγες που τριζοκοπούν, είτε γιατί από κείθε
Το χώμα παίρνει δύναμες κρουφές και πλούσιο θρέμμα.
Είτε γιατί με τη φωτιά του ξεθυμαίνουν όλες
Οι κακοσύνες κ' οι όγρητες οι ανέφελες σαν ίδρος
Βγαίνουν, ή και περισσότερους δρόμους και φυσητήρες
Κλειστούς ανοίγει η ζεστασιά, κ' έτσι το νιο χορτάρι
Παίρνει χυμούς, ή και γιατί φρύγει περσά και σφίγγει
Τες φλέβες τες ορθάνοιχτες, κ' έτσι η λιανή ψυχάλα,
Ἢ η μπόρεση η δεινότερη του ήλιου τ' αψιωμένου,
Ἢ και το κρύο το ψιλό της μπόρας δε θα βλάφτουν.

Πολύ βοηθάει κι' όλας τη γης όποιος με τες αξίνες
Τους σβώλους τους ασάλευτους συντρίβει κι' από πάνου
Σέρνει τα βέργινα πλεχτά· (του κάκου δεν τηράζει
Εκείνον από τα ψηλά του Ολύμπου η ξανθομάλλα
Δήμητρα·) κι' όποιος, γέρνοντας λοξά το αλέτρι, πάλι
Χαλά τες ράχες που άσκωσε στο σιάδι το σκισμένο,
Και σκάφτει το συχνό τη γης και τήνε δυναστεύει.

Προσευκηθείτε, δουλευτές, για βροχερνά ηλιοστάσια
Και για χειμώνες ξάστερους. Στες σκόνες του χειμώνα
Τα σάρια είνε πασίχαρα, χαιράμενος κι' ο κάμπος.
Χωρίς δουλειά περήφανη είνε η Μυσία τόσο,
Θιαμάζουν και τα Γάργαρα τους θέρους τους τα ίδια.
Τι θένα πω για εκείνον που, με το τσαπί στο χέρι,
Τη γης παιδεύει, αφού έρριξε το σπόρο και γκρεμίζει
Τες σωριασμένες χούμουλες πώχουν περίσσιο πάχος;
Και το ποτάμι στα σπαρτά στερνώτερα οδηγάει
Και τα τραφούλια, που υπακούν· και σύντα ο κάμπος βράζει,
Ξερός, με ετοιμοθάνατα χορτάρια, να, το κύμα
Από του ορθού μονοπατιού το χτένι κατεβάζει;
Εκείνο πέφτει ανάμεσα στους τροχισμένους βράχους
Και βγάξει ένα μουρμούρισμα βραχνό και θαραπεύει

Τα διψασμένα χώματα με το αναβρύσιασμά του.
Και τι γι' αυτόν που των σπαρτών το θύμωμα να βόσκουν
Στο χορταράκι ταπαλό τα πρόβατά του αφίνει
Αμέσως άμα τα φυτά ταυλάκια τους σκεπάσουν,
Μήπως ταστάκια τα βαρεία ξεγύρουν τα καλάμια;
Και τι γι' αυτόν, που, όσα νερά συμμαζεψαν οι βάλτοι,
Μακράθε από τες χούμουλες τες πιotaριές ξεσπάει,
Σα μάλιστα στους άστατους τους μήνες το ποτάμι
Ξεχειλισμένο χύνεται και πλημμυράει, τα πάντα
Σκεπάζοντας με βούρβουρες, κ' έτσι σαν ίδρος νότιες
Χλιαρές από τες βαθουλές λιμνούλες ξεθυμαίνουν;

Μα ενώ όλα αυτά εδοκίμασαν τα έργα των ανθρώπων
Και των βωδιών στο δούλεμα της γης, δε βλάβουν λίγο
Και του Στρυμόνα οι γερανοί, κ' οι αχόρταγες οι χήνες,
Και με τες ρίζες τες πικρές τ' αντίδι· και ζημιόνουν
Και οι ίσκιοι. Δε βουλήθηκεν ο ίδιος ο πατέρας
Να είνε το δούλεμα εύκολο, κ' επρόσταξε αυτός πρώτος
Με τέχνη η γης να οργώνεται, του ανθρώπου με φροντίδες
Τα φρένα παροξύνοντας, και τα βασίλειά του
Δε θέλησε να χαυωθούν σ'ένα βαρύ κοιμήσι.
Γεωργοί τη γης δεν όργωναν πριν κυριαρχήσει ο Δίας.
Και μήτε καν δεν έκριναν σωστό να σημαδεύουν
Τους κάμπους, ή με τέρμονες να τους αποχωρίζουν.
Το χρήσιμο για το κοινό καθένας εξητούσε,
Κ' ενώ δε γύρευε κανείς, η ίδια η γης τα πάντα
Έδινε προθυμώτερα. Κακό φαρμάκι εκείνος
Εχάρισε στα σκοτεινά σερνάμενα, τους λύκους
Ν' αρπάζουν τους επρόσταξε, τη θάλασσα να σειέται,
Και τη φωτιά εξεμάκρυνε, κ' ετίναξε απ' τα φύλλα
Το μέλι, κ' εσταμάτησε και τα κρασιά που ετρέχαν,
Σαν ποταμάκια εδώ κ' εκεί, για να μορφώσει η χρεία
Με στοχασμό τες διάφορες τες τέχνες γάλι γάλι.
Και το χορτάρι του σταριού στ' αυλάκια να χαλέψει,
Και την κρουμμένη τη φωτιά να την ξεπελεκήσει
Από τες στρυναρόφλεβες. Κ' οι ρεματιές γρικήσαν
Τότες για πρώτη τους φορά τους κουφωμένους σκλήθρους,
Κ' ύστερα ο ναύτης μέτρησε κι' ονόμασε τ' αστέρια:
Πούλια, και Υάδες και λαμπρήν Αρκούδα του Λυκάωνα,
Κ' ύστερα βρήκε ο άνθρωπος πώς κυνηγιώνται τ' άγρια
Με τες θηλειές και πώς μ' οξούς γελιώνται και πώς πρέπει
Να περικλεί με τα σκυλιά τους λόγγους τους μεγάλους.
Και του πλατειού του ποταμού το κύμα τώρα δέρνει
Άλλος με τον πεζόβολο και σκίζει το ως τα βάθη,
Κι' άλλος τραβά, απ' το πέλαγο το νοτερό του δίχτυ·
Το σίδερο ταλύγιστο και το ηχερό λεπίδι
Του πριονιού ήρθαν έπειτα· – τι οι πρώτοι με τες σφήνες
Το ξύλο το καλόσκιστο κομμάτιαζαν· – και τέχνες
Έπειτα εβγήκαν διάφορες. Κόπια απεικά και φτώχια,

Που σπρώχνει σ' έργατα βαρεία, κατάβαλαν τα πάντα.
Δίδαξε πρώτη τους θνητούς η Δήμητρα να σκάφτουν
Τη γης με σίδερο, άμα που κούμαρα και βαλάνια
Λιγόστεψαν στ' άγιο δρυμό κι' αρνήθηκε η Δωδώνη
Θρόφιμα. Αμέσως έσμιξαν και των σταριών οι αρρώστιες,
Κ' έτσι μελούριασμα κακό τα φλέστρα κατατρώει,
Και στα χωράφια τάχρηστο ταγκάθι αναγριτσιάζει,
Χαλά το γέννημα, τραχύ λογγάρι ξεφυτρώνει:
Η κολλητισίδα, ο κάρδωνας, και βασιλεύουν αίρες
Άτυχες κι' αγριόβρωμος μες τα σπαρτά που λάμπουν.
Για τούτο α δεν ξεकुνηγάς με τα τσαπιά το χόρτο
Αδιάκοπα, κι' αν τα πουλιά δε σκιάζεις με τους κρότους,
Κι' α με κασσάρι τες ισκιές του ανήλιαγου του τόπου
Δε λιγοστεύεις, και βροχές με τάματα δεν κράζεις,
Ώφου! του κάκου θα τηράς ξένους σωρούς μεγάλους,
Και σειώντας στα δρυμά το ιδρύ την πείνα θαπρααίνεις.

Θα ειπώ και ποια είνε τάματα του δυνατού ξωμάχου,
Που δίχως τους ουδέ σπαρμός δε γένεται ουδέ θέρος:
Πρώτα το ξύλο το βαρύ για το ζαβό ταλέτρι,
Και το γυννί, και της θεάς, που σέβεται η Ελευσίνα,
Ταμάξια τ' αργοκίνητα, κ' οι σάνιες, κ' οι λοκάνες,
Και ταξινάρια που απεικά ζυγίζουν, χώρια κι' όλας
Του Κελεού το ύπεργο το ταπεινό και ιτιένιο.
Τα κουμαρένια τα πλεχτά, και του Ίακχου το τηρμόνι
Το μυστικό· κι' από καιρούς παρέτοιμα όλα τούτα
Θένα φυλάς προβλεφτικός, α θένα σε προσμένει
Δόξα, που να σου πρέπεται, της θεϊκιάς γεωργίας.
Ένας φτεληγός που από μικρός λυγίστηκε στο δάσος
Κυριεύεται με δύναμη πολλή γι' αλατροπόδι.
Κι' άλατρου παίρνει απόζαβην ειδή, κι' οχτώ ποδάρια
Τραβιέται ο σύρτης στο χοντρό· κολλιέται κ' η διχάλα,
Πούχει τη ράχη της διπλή και τα διπλά φτερούγια.
Πρωτοχαλιέται, για ζυγός, τανάλαφρο φλαμούρι,
Για χερολάβα, που γυρνά τες χαμηλές ροδούλες
Από τα οπίσω, το ψηλό τζιρούνι, και τα ξύλα
Τα δοκιμάζει κι' ο καπνός σ' ογνήστρες κρεμασμένα.

Πολλά διδάγματα παλαιών μπορώ να σου αναφέρω,
Α μέινεις και δε βαρεθείς ψιλοδουλιές να μάθεις:
Πρώτα με κύλιντρο τρανό θε να σιαστεί ταλώνι,
Με χέρι θ' αναγυριστεί, με λιπαρή λευκάργα
Θα πλεριωθεί, για να μη βγει χορτάρι και μη σκάσει
Εξουσιασμένο απ' τους μποχούς· τι τότες το ζημιόνουν
Χίλιες πληγές συχνώτατα το μικροστό ποντίκι
Μέσα στη γης το σπίτι στεί και χτίζει και τ' αμπάρι,
Ή τες μονιές οι ανόμματα οι λυγαρίδες σκάφτουν·
Οι ζάμπες κι' όλας βρίσκονται μέσα στες τρύπες κι' όσα
Είνε τα πλήθια τέρατα που η γης γεννά, και λάλες

Του σιταριού τα θεώρατα κουλούμια διαγουμίζουν,
Κι' ο μέρμηγκας που τ' άπορα γεράματα φοβάται.
Και κοίταζε σα ντύνονται στα δάσα μ' άνθη πλήθια
Οι αμυγδαλιές κ' οι κλάδοι τους βαΐζουν μυροβόλοι,
Αν περισσεύουν ος καρποί, θα γένουν κι' όμοια στάρια,
Και μέγα αλώνισμα θαρθεί με τες μεγάλει κάψες·
Αν κάμει αντΐς ισκιά πολλή το θύμωμα των φύλλων.
Θα τρίψει αλώνι περιττά πλούσιο σε χνούδι φλέστρο.
Και τες σπορές να ξαρρωστούν πολλούς σπορηάδες είδα,
Να τες ποτίζουν νίτρο πριν κι' απέκει μαύρη μούργα,
Για να τραναίνουν τα σπειριά στ' απατηλά λοβίδια.
Και με φωτιά τέλεια μικρή γοργά να μαλακόνουν.
Κι' όμως σπορές, που με πολλούς εξεταστήκαν κόπους
Και για καιρό διαλέχτηκαν, είδα να μπασταρδέψουν,
Α χρονικώς η μπόρεση τ' ανθρώπου, η τρισεγάλη,
Δε χεροδιάλεε κάθε μιαν. Από θεού τα πάντα
Ρέπουν προς το χειρότερο· και σαν κυλήσουν, πίσω
Δεν ξαναγέρνουν· όχι αλλοιώς παρά καθώς εκείνος
Που μεταβιάς με τα κουπιά τη βάρκα λάμνει ενάντια
Στο ρέμα, και που, αν άξαφνα τα μπράτσα ξετεντώσει,
Βαθειά τον σέρνει ο ποταμός με τα γοργά νερά του.

Και τόσο θα προσέχουμε στ' Αρκτούρου τους αστέρες
Και στες ημέρες των Ριφιών και στο λαμπρό τον Όφιο,
Όσο κι' αυτοί που πλέοντας προς την πατρίδα πάλι
Σ' ανεμισμένα πέλαγα τον πόντο δοκιμάζουν,
Και τα στενά τ' αστρακερά της Άβυδος διαβαίνουν.
Σαν ίσιες κάνει η Ζυγαριά της μέρας και του ύπνου
Τες ώρες και καταμεσίς τη σφαίρα διαμοιράζει
Για το σκοτάδι και το φως, άνθρωποι, ξεσκολάστε
Τα βώδια σας και σπείρετε στους κάμπους τα κριθάρια,
Ως τη βροχή την ύστερη του ανήμερου ηλιοστάσιου.
Κ' είνε καιρός της Δήμητρας η παπαρούνα κι' όλας,
Και τα σπαρτά του λιναριού να σκεπαστούν με χώμα,
Και ν' ακκουμπήσει ο δουλευτής απάνου στ' άλατρό του,
Όσο είνε ακόμα η γης ογρή και κρέμονται τα γνέφια.
Σπέρνουν την άνοιξη κουκκιά, και συ, τριφύλλι, τότες
Πέφτεις στ' αυλάκια τα σαπρά· πλακόνουν κ' οι φροντίδες
Οι χρονικές για το κεχρί, ενώ το χρόνο ανοίγει
Με τα χρυσά του κέρατα το λαμπερό Δαμάλι,
Κι' ο Σκύλος δυεί ξεφεύγοντας τ' αντίθετο τ' αστέρι.
Αλλά α για θέρισμα σταριών και για μεστά ασπροσίτια
Εργάζεσαι κ' είσαι ζηλός μονάχα για τα αστάκια,
Τ' Άτλαντα θένα σου κρουφτούν οι αυγερεινές οι κόρες,
Θα κατεβή το Κνωσιακό τάστρο του φλογισμένου
Του Στεφανιού, πριν τες σπορές που πρέπει παραδώκεις
Στ' αυλάκι και πριν μπιστεφτείς σ' ανόρεχτο χωράφι
Την κάθε ελπίδα της χρονιάς σπουδάζοντας. Αρχίσαν
Πρι βασιλέψει η Μαία πολλοί, αλλά με κούφια μόνο

Αχύρατα τους γέλασε το γέννημα που ελπίσαν.
Αν πάλι σπείρεις λάθυρους και το φτηνό φασούλι,
Και της Πηλουσιακής φακής δεν αψηφάς τες έγνοιες,
Σημείο δε στέρνει σου άδηλο σαν κάθεται ο Βούτης.
Σπέρνε, κι' ακλούθα τους σπαρμούς, ως την καρδιά της πάχνης.

Για τούτο κι' όλας ο λαμπρός φωστήρας κυβερνάει
Τον κύκλο, που μοιράζεται σε μέρη μετρημένα,
Μ' άστρα του κόσμου δώδεκα. Κατέχουν πέντε ζώνες
Τον ουρανό· κ' η μία τους κοκκινισμένη πάντα
Είνε απ' τον ήλιο τον αψύ και πάντα είνε καμένη
Από τες φλόγες, και γυρνούν οι τελευταίες οι δύο,
Πούνε δεξιά κι' αριστερά, τρογύρου της γαλάζιες,
Και που τες πηγουν οι βροχές οι μελανές κ' οι πάγοι.
Σ' εκείνες και στη μεσινήν ανάμεσα άλλες δύο
Η χάρη των αθάνατων στους δόλιους τους ανθρώπους
Έδωκε· κ' είνε από τη μια στην άλλη χαραγμένος
Δρόμος, κ' εκεί η λοξή σειρά των σημαδιών κινιέται.
Καθώς προς τες Ριπαίες κορφές και τη Σκυθίαν ο κόσμος
Σηκώνεται ανηφορητός, στα νότια της Λιβύας
Χαμηλωμένος ροβολά· για μας ταπήλου πάντα
Είνε ένας πόλος· μα οι ψυχές κ' η μαύρη Στύγα βλέπουν
Αυτόν πούνε αποκάτου μας. Ο δράκοντας ο μέγας
Με λυγισιές κοδελλωτές κυλά γύρω στον έναν,
Σαν ποταμός ανάμεσα στες δύο τες Αρκούδες:
Αρκούδες που στον ωκεανό φοβούνται να βουτήσουν.
Στον άλλο, λεν, ή σιγαλή βαθειά νυχτιά κυριεύει,
Κ' η νύχτα πάντοτε απλωτή πυκνώνει τα σκοτάδια,
Ή κ' έρχεται από μας η Αυγή και φέρνει την ημέρα·
Κι' όταν με τα λεχάμενα φαριά, σαν πρωτοβγαίνει,
Ο ήλιος χουχουλώνει εμάς, το βραδιανό το φως του
Στον άλλον πόλο κόκκινος ανάβει ο Αποσπερίτης.
Μπορούμε εδώθε τους καιρούς να μάθουμε από πρώτα
Στον ουρανό τον άστατον εδώθε και την ώρα
Του θερισμού και του σπαρμού· κι' ακόμα πότε αρμόζει
Τάπιστο κύμα με κουπιά να βαρηθεί και πότε
Στο πέλαγο θένα σπρωχτούν οι αρματωμένοι στόλοι,
Ή στο δρυμό θένα ριχτεί το γενομένο πεύκο.
Κι' ας μην παραμονεύουμε κι' ανατολή και δύση
Των σημαδιών στα περιττά και τη χρονιά που πάντα
Είνε η ίδια με τους τέσσερους ξεχωριστούς καιρούς της.
Σύντα βροχή κρναδερή κλει μέσα τον εργάτη,
Μ' άνεση γέγονται πολλά που μεταβιάς σαν είνε
Ξαστερωμένος ο ουρανός μ' ασπούδα θα γενόνταν:
Του στομωμένου του γυννιού σφυροκοπά το δόντι
Ο ξευγουλάτης το σκληρό· στο δέντρο σκάφτει σκάφες,
Ή και με το σημάδι του τα πρόβατα σφραγίζει,
Ή τους σωρούς του μ' αριθμούς. Ξουβλίζουν πελεκώντας
Άλλοι τες διπλοκέρατες φουρκάτες και τους πάλους,

Και δεμασιές για τ' απαλό το κλήμα συγυρίζουν
Αμεριανές· ας πλέκεται με τη βατένια βέργα
Τώρα καλάθι βολικό, τώρα καρπούς στη φλόγα
Ψένετε, τώρα αλέστε τους με το κοτρώνι. Βέβαια
Και τες γιορτές να γέρονται κάποιες δουλιές το δίκηο
Κ' οι νόμοι αφήνουν, και καμιά θρησκεία δεν εμποδίζει
Τα ποταμάκια να οδηγάζ, για τα σπαρτά ν' απλώνεις
Φράχτες, παγίδες για πουλιά να στιείς, να καις αγκάθια,
Και το κοπάδι των αρνιών στο υγέστατο ποτάμι
Να κολυμπάζ· πολλές φορές φορτώνει κι' ο αγωγιάτης
Πάνου στη ράχη του οκνηρού του φορτικιού το λάδι
Και τα φτηνά τα οπωρικά, και χαραχτό ληθάρι
Φέρνει οχ τη χώρα γέροντας και μάζα μαύρης πίσσας.

Τες πρόσφορες για τες δουλιές ημέρες μ' άλλη τάξη
Και το φεγγάρι edióρισεν· αλάργευε την πέμτη,
(Τες Εριννύες εγέννησε, τον Άδη κι' όλας, σύντα
Η γης με γέννα βλάστημη τον Ιαπετό, τον Κοίον
Έκαμε και τον άσπλαχνο τον Τυφωέα, κι' όλα
Ταδέρφια, πούχαν ορκιστεί τον ουρανό να σκίσουν.
Αγωνιστήκαν τρεις φορές την Όσσα να ποθώσουν
Πάνου στο Πήλιο, ω θάμασμα, και πάνου από την Όσσα
Το δεντρωμένον Όλυμπο βάλθηκαν να κυλήσουν.
Μα τα στημένα τα βουνά μ' αστροπελέκι ο Δίας
Ρειπίζει και τες τρεις φορές.) Και βολικιά είνε μέρα
Για να φυτεύεις κλήματα και να μερόνεις βώδια
Πιασμένα, και σε ξύφαση να δένεις τα στημόνια,
Η δέκατη που ακολουθά την έφτατη· στο φύγι
Καλλίτερη είνε η έννιατη, στα κλεψιμιά είνε ενάντια.

Και κάλλιο γέρονται πολλά την κρύα τη νύχτα κι' όλας,
Έ το πουρνό σύντα τη γης ο Αυγερινός δροσιάζει:
Κάλλιο το φλέστρο ταλαφρύ κοσσιίζεται τη νύχτα,
Νύχτα τα στεγνολίβαδα· νοτιές που μαλακόνουν
Έχουν οι νύχτες. Κι' αγρυπνά πρόσαργα το χειμώνα
Κάποιος στο φως του λυχναριού και με τ' ακονισμένο
Σίδερο σκίζει τα δαδιά, κι' ως τόσο με τραγούδι
Παρηγορά τους μακρυνούς τους κόπους η συμβία
Συροκελώντας το ηχερό το χτένι στα στημόνια,
Έ και στες φλόγες το γλυκό χυμό του μούστου βράζει,
Ξαφρίζοντας του λεβετιού, που τράζεται, το χόχλο
Με φύλλα. Μα θερίζονται μες την καρδιά της ζέστας,
Τα κόκκινα γεννήματα, και στην καρδιά της ζέστας
Στ' αλώνια ξεσπορίζονται τ' απόξερα σιτάρια.
Σπέρνε γυμνός· αλάτρευε γυμνός· τι το χειμώνα
Άνεργοι μένουν οι γεωργοί, και το συνέμπασμά τους
Οι δουλευτάδες γεύονται συχνά με τες κρυάδες,
Κι' αλλήλως τους χαιράμενοι φροντίζουν για συμπόσια.
Καλεί ο χειμώνας σε γιορτές και καταλυεί τες έγνοιες,

Καθώς τα πλοία σαν έρχονται γιομάτα στο λιμάνι
Κ' οι ναύτες με χαρές κρεμούν στην πρύμνη τους στεφάνια.
Κ' είνε όμως τότες ο καιρός τα μύρτα τα αιματένια,
Οι εληές, τα δαφνοκούκουτσα, και τα δεντροβαλάνια
Να μαδηθούν, συρτοθηλειές για γερανούς και δίχτυα
Για λάφια τότες να στηθούν· να ξατρεχτεί ο μακραύτης
Λαγός· κι' αυτός που τα σκοινιά στριφογυρνά σφεντόνας,
Βαλεαρικής από στουπί, ζαρκάδι να τρυπήσει,
Ενώ το χιόνι κοίτεται ψηλά και κατεβάζουν
Οι ρεματιές των ποταμών κομματιασμένους πάγους.

Και τι για τάστρα θένα πω, και τι για τα δρολάπια
Του χινοπώρου; Τι γι' αυτά που πρέπει να προσέχουν
Οι άνθρωποι, σα γένονται μικρότερες οι μέρες
Κ' οι ζέστες μαλακώτερες; ή τον καιρό που φεύγει
Η άνοιξη η βρεχάμενη και σαν αναγριτσιάζει
Τ' αστακωμένο γέννημα στους κάμπους και φουσκόνουν
Στο φλέστρο τους το πράσινο γαλατερά τα στάρια;
Εγώ συχνά, κι' αφού ο γεωργός επήρε στα χωράφια
Τα κίτρινα το θεριστή, κι' αφού είχε σπάσει κι' όλες
Κριθάρια απ' τα λιγάθινα τα φλέστρα, των ανέμων
Είδα παντούθε ορμητικά ν' ανταμωθούν οι αμάχες,
Που αναπελλούσαν τα σπαρτά τα πολυβαρεμένα
Από τα βάθη, ξίριζα, ταψήλου ρίχνοντάς τα. —
Με μαύρο ανεμοστρούφουλα τανάλαφρο το φλέστρο
Και το πετούμενο άχυρο παίρνει ο χειμώνας όμοια. —
Πλήθος αρίφνητο νερά συχνά πλακόνουν κι' όλες
Τον ουρανό, και τάσκημο δρολάπι κουλουμόνουν
Γνέφια, που από το πέλαγο μαζεύονται γιομάτα
Μαύρες βροχάδες, και κυλά ο τρίψηλος αιθέρας,
Και τα χαρούμενα σπαρτά και των βωδιών οι κόποι
Σαχλιάζουν στα δαρτά νερά, γιομίζουν τα χαντάκια,
Φουσκόνουν στο κρεββάτι τους οι ποταμοί βροντώντας,
Κ' η θάλασσα με τ' αφριστά τα κύματά της βράζει.
Ο Δίας με χέρι αστραφτερό μες των γνεφιών το σκότος
Ρίχνει τ' αστραποπέλεκο. Τη γης την τρισεγάλη
Σεισμός ταράζει· εχάθηκαν τ' αγρίμια· και στον κόσμο
Δειλιάζει τρόμος ταπεινός τ' ανθρώπινα τα σπλάχνα.
Αυτός με βόλι φλογερό τον Άθο ή τη Ροδόπη
Ή τα Κεραύνια τα ψηλά χτυπά· διπλώνει ο Νότος,
Ως κ' οι βροχάδες οι πυκνές· και τώρα κλαιν τα δάσα.
Και τώρα κλαίνε κ' οι γυαλοί για τ' απεικά φυσούνια.
Αυτό φοβούμενος κ' εσύ θένα τηράς τους μήνες
Και τους πλανήτες τουρανού και που του Κρόνου τάστρο
Αποτραβιέται το ψυχρό, κ' η φλόγα της Κυλλήνης
Με τι περιγυρίσματα στον ουρανό πλανιέται.
Το πρώτο απ' όλα τους θεούς θένα τιμάς και κάθε
Χρονιά θα κάνεις της τρανής της Δήμητρας θυσίες.
Στο χόρτο το γελάμενο προσφέρνοντάς τες πάντα.

Σύντα σωθούν της χειμωνιάς οι τελευταίες ημέρες
Κι' αρχίσει κι' όλας η άνοιξη με τες καλοκαιρίες.
Παχειά είνε τότες και ταρνιά, καλότατα τ' ακράτα,
Τότες κ' οι ύπνοι είνε γλυκοί κ' οι ισκιές πυκνές στα όρη.
Για σε ας τιμά τη Δήμητρα του κάμπου η νεολαία
Όλη, και συ για λόγου της ας λυώνεις τες κηρήθρες
Στο γάλα και στο νόστιμο το χάρισμα του Βάκχου·
Και τρεις φορές ολόγυρα στους νέους καρπούς ας έρθει
Το θύμα το ευτυχιστικό που θα το συνοδεύουν
Σύντροφοι αναγαλλιάζοντας κι' όλοι οι τραγουδιστάδες
Με τες φωνές τους κράζοντας τη Δήμητρα στα σπίτια.
Και κόσσα κάτου απ' τώριμο ταστάκι ας μην ποθώσει
Κανείς, α για τη Δήμητρα δε στεφανώσει πρώτα
Με ιδρύ πλεχτό το μέτωπο κι' ανίσως πριν δεν κάμει
Ασύστατα κουνήματα κι' α δεν ειπεί τραγούδια.

Για να μπορούμε κι' όλα εμείς με θετικά σημεία,
Τούτα να προγνωρίζουμε: κάψες, βροχές και ανέμους
Που τες κρύαδες οδηγούν, ediórise ο πατέρας
Ο Δίας τι το μηνιάτικο φεγγάρι θα ορμηνεύει,
Με τι άστρο πέφτουν οι νότιες, συχνά τι βλέπει ο εργάτης
Τόμου κρατεί σιμώτερα στους σταύλους τα κοπάδια.
Αμέσως σα θα σηκωθούν ανεμικές ή αρχίζει
Ανήσυχο το μάμαλο της άρμης να φουσκώνει,
Και στα ψηλότερα βουνά ν' ακούγεται ένας κρότος
Ξερός, ή ανακατόνονται στα μακρινά αντηχώντας
Οι ακρογιαλιές και του δρυμού περσεύει το μουρμούρι.
Και μεταβιάς ταπόζαβα σκαριά φυλάει το κύμα.
Τόμου γοργά οι βουτουναριές πετούν από τη μέση
Της θάλασσας και στους γιαλούς τα κράσματά τους φέρνουν,
Παίζουν στην ξέρη οι κόλυμποι και παραιτούν τες λίμνες
Τες γνωρισμένες οι ρωδιοί στα σύγνεφα πετώντας.
Σαν περιμένονται άνεμοι συχνά θα βλέπεις κι' όλας
Άστρα να χύνονται μ' ορμή, και στης νυχτός το σκότος
Οπίσω τους ν' ασπρολογούν μακρές αράδες φλόγας·
Συχνά ν' αεροστέκονται και τα πεσμένα φύλλα
Και τάχυρο τανάλαφρο, και στων νερών την όψη
Να παιγνιδούν πλεούμενα φτερά. Μα σαν αστράφτει
Από το μέρος τ' αγροικού Βορηά και σα βροντάει
Του Εύρου και του Ζέφυρου το σπίτι, τότε οι κάμποι
Έπλεξαν, πες, μ' ολόγιμες τες σούδες κι' όλοι οι ναύτες
Στη θάλασσα το ογρό παννί μαζεύουν. Και ποτέ της
Ανειδοποίητα η βροχή δεν έβλαψε: ή τη φεύγουν,
Όταν ανασηκόνεται, τανάερα τα γεράνια
Στες λαγγαδιές τες χαμηλές, ή μ' ανοιχτά ταρθούνια
Κοιτάζοντας τον ουρανό ρουφά η δαμάλα αέρα,
Ή γύρου στα λιμνιά πετά λαλώντας χελιδόνι
Και οι βαθρακοί το μάλωμα ταρχαίο στο βάλτο ψάλλουν·
Κι' απ' το γιατάκι το κρουφό βγάζει συχνά τ' αυγά του,

Περνώντας πάντα στο στενό στρατί του το μερμήγκι,
Κ' η δόξα πίνει το νερό, κ' οι κόρακες φουσάτο,
Γυρίζοντας από βοσκή, σαν το μεγάλο ασκέρι,
Με τες φτερούγες άκοπα πολλήν αντάρα κάνουν.
Τα διάφορα πετούμενα της θάλασσας κ' εκείνα
Που περπελλούν στ' ανάλατα βιβάρια του Καΰστρου,
Ολόγυρα από τ' Ασιακά λιβάδια, θένα βλέπεις
Να χύνουν άφτονες βροχές στους νώμους τους με ζήλο.
Και πότε το κεφάλι τους στα κύματα να γδόνουν.
Πότε να τρέχουν στα νερά, και πάλι θα τα βλέπεις
Να λαχταράν το βιαστικό το λούσιμο τουκάκου.
Κράζει βροχάδες κ' η μιαρή κουρούνα με την πλέρια
Φωνή και μόνη στο στεγνό ακρογιαλι σεργιανάει.
Και μάλιστα κ' οι κορασιές που το μαλλί τη νύχτα
Γρένουν, γνωρίζουν τον καιρό τον άσκημο σα βλέπουν
Το λάδι να σπιθοβολά στον αναμμένο λύχνο
Και να μορφώνονται σαπρές καψάθρες στο φυτίλι.

Κι' απ' τη βροχή θε να μπορείς τες ξαστεριές που αρχίζουν
Και τες λιακάδες να προΐδεις κι' από σημάδια βέβαια
Να τες γνωρίζεις: επειδή των άστρων τότε η λάμψη
Δε θένα φαίνεται θαμπή· σα βγαίνει το φεγγάρι
Στην κοκκινάδα του αδερφού δε θάνε υποταγμένο·
Δε θα γυρίζουν σύγνεφα ψιλά σαν αρνοπόκια
Στόν ουρανό· και στους γιαλούς, στο χλιαρό τον ήλιο,
Δε θε ν' ανοίγει τα φτερά ταγαπημένο το όρνιο
Της Θέτιδας, και να σκορπούν δε θα θυμούνται οι χοίροι
Τάδετα τα χερόβολα με τ' άπαστρό τους στόμα.
Μα τότες πέφτουν χαμηλά τα γνέφια και στον κάμπο
Απλόνονται· και βλέποντας το κάθισμα του ήλιου,
Απ' την ψηλότερη κορφή, τουκάκου η κουκκουβάγια
Τα βραδιανά τραγούδια της αρχίζει. Ξαναφαίνει
Ο Νίσος ψηλοπέταχτος στον καθαρόν αέρα
Κ' η Σκύλλα για την πορφυρή την κόμη τιμωριέται.
Όπου κι' α σκίζει φεύγοντας εκείνη τον αιθέρα
Τον αλαφρό, νάτος ο οχτρός, ο φοβερός ο Νίσος,
Με σαλαγή την κυνηγά μεγάλη μες τες αύρες·
Κ' εκεί που ο Νίσος χύνεται στες αύρες, φεύγει εκείνη
Γοργά και σκίζει το φτερό τον αλαφρόν αιθέρα.
Τότες τρεις τέσσερις φορές από το στενεμένο
Λαρούγγι τους οι κόρακες φωνές καθάριες βγάζουν,
Και στες ψηλές τους τες μονιές, δεν ξέρω για ποια γλύκα,
Καλόρεχτοι περσότερο παρά όσο συνειθίζουν
Μέσα στα φύλλα αλλήλως τους συχνά κάνουν αντάρες,
Και ξαναβλέπουν με χαρές, σαν παύουν οι βροχάδες,
Τανήλικα τα τέκνα τους και τη γλυκειά φωλιά τους.
Και δεν πιστεύω αληθινά πώς θεϊκιά έχουν φύση,
Ή γνώση των μελλάμενων περσότερη, μα βέβαια.
Σαν οι φουρτούνες κ' οι άστατες νοτιές το δρόμο αλλάζουν

Κι' όταν ο Δίας ο βροχερνός πυκνώσει με τους Νότους
Όσα ήταν λίγο πριν αρηά και ξαναρηώσει όσα ήταν
Πυκνά, τα είδη των ορμών αλλάζουν και στα στήθια
Τώρα άλλα ακούν κουνήματα, κι' άλλα σαν οι ανέμοι
Τα γνέφια έφερναν. Των πουλιών εδώθε οι τραγουδίες
Στους κάμπους, και τα γελαστά κοπάδια, κ' οι κοράκοι
Που σκούζουν με το λάρυγγα κι' από χαρά αλαλάζουν.

Μα κι' αν τηράς το γλίγωρον τον ήλιο ή τα φεγγάρια,
Που ξακλουθιώνται ταχτικά, δε θένα σε γελάει
Καμία φορά το αντίμερο και δε θα σε ξαφνίσουν
Οι δόλοι ξάστερης νυχτός. Ανίσως το φεγγάρι,
Σα συμμαζεύει στην αρχή τες στιες που ξαναγέρνουν,
Μαύρον αέρα περικλεί στάφεγγα κέρατά του,
Βροχάδες για το πέλαγο και για τους δουλευτάδες
Μεγάλες ετοιμάζονται. Μα ανίσως κοκκινάδες
Του χύνονται στο πρόσωπο παρθενικές, αέρας
Θε νάρθει. Η Φοίβη πάντα της μ' αέρες κοκκινίζει.
Αν το εναντίο την τέταρτην ημέρα (γιατί αυτή είνε
Η θετικώτερη πηγή) στον ουρανό διαβαίνει
Καθάριο και με μυτερά τα κέρατα, όλη η μέρα
Εκείνη, κι' όσες από αυτήν γεννιώνται, ως να τελειώσει
Ο μήνας, θάνε ανίδεες από βροχή κι' ανέμους,
Κι' άβλαβοι οι ναύτες στους γιαλούς τα τάματα θα πάρουν
Στο Μελικέρτη της Ινώς, στο Γλαύκο, στην Πανόπεια.
Κι' ο ήλιος θα σου προβοδά σημάδια, σαν προβάλλει
Κι' όταν στο κύμα κρούβεται· τον ήλιο συντροφεύουν
Σημάδια θετικώτατα· και μέρος τους μαζί του
Εκείνος φέρνει την αυγή κι' άλλα σα βγαίνουν τάστρα.
Όταν αυτός, σε σύγνεφο κρουμμένος, με κουκκίδες
Το πρώτο του τ' ασήκωμα πλουμίζει και τη μέση
Του δισκαριού του ανατραβά, βροχές θε να υποψιάσεις,
Τι βλαβερός για τα σπαρτά, τα ζα, τα δέντρα ο Νότος
Πλακώνει από το πέλαγο. Κι' όταν, σαν ξημερώνει,
Μέσα στα γνέφια τα πυκνά ξαστράφτουν πλήθιες λάμπες,
Κι' όταν αχνή προβάλλει η Αυγή την κλίνη παραιτώντας
Την κίτρινη του Τιθωνού, άχ κακοδιαφεντεύει
Τότες το κλήμα τώριμο σταφύλι του· βροντώντας
Πλήθιο χαλάζι τρομερό χοροπηδά στες σκέπες.
Κι' όταν, σαν περιδιάβηκε τον ουρανό, μισεύει,
Σου αξίζει περισσότερο και τούτο να θυμάσαι,
Γιατί συχνά τα διάφορα χρώματα να πλανιώνται
Στο πρόσωπό του βλέπουμε: δηλοί βροχές το μαύρο,
Σιρόκους το κοκκινωπό σα στια, μα το εναντίο,
Α με τη στια τη λαμπερή να σμίγουν και κηλίδες
Αρχίζουν, τότες θένα ιδείς τα πάντα ν' αναβράζουν
Με αέρες και με σύγνεφα. Κανείς αυτήν τη νύχτα
Να ταξιδεύω πέλαγα δε θένα με ορμηνέψει,
Ή να ξεσπάσω από τη γης του καραβιού τον κάβο.

Μα αν είνε ο δίσκος φωτεινός, σαν την ημέρα φέρνει,
Ή κρούβει εκείνην που έφερε, θα σκιάζεσαι του κάκου
Κατακλυσμούς, και θένα ιδείς τα δάσα να κινιώνται
Με τον καθάριο το βορηά. Και τέλος τι θα φέρει
Ταπόβραδο και τι ο Νοτιάς ο ογρός στο νου του βάζει,
Και πούθε ο αέρας σύγνεφα καλοκαιρίας θα φέρει,
Ο ήλιος δείχνει· ποιος τολμά τον ήλιο να πει ψεύτη;
Συχνορμηνεύει κι' όλα αυτός πως μυστικές αντάρες
Βράζουν κι' απάτες και κρουφοί πολέμοι αναφουσκόνουν.

Αυτός, κι' όταν ο Καίσαρας ετέλειωσε, τη Ρώμη
Λυπήθηκε, αφού εσκέπασε τ' αστραφτερό κεφάλι
Μ' άφεγγη σιδεροσκουριά και μ' αναιώνια νύχτα
Ο ίδιος εφοβέρισε τα βλάστημα τα χρόνια.
Κι' όμως σ' εκείνον τον καιρό κ' οι θάλασσες κ' οι ξέρες,
Και τα όρνια τα πειραχτικά κ' οι βρωμερές οι σκύλες
Επρομηνούσαν το κακό. Πόσες φορές την Αίτνα,
Που τανοιχτά καμίνια της εκυματοβολούσαν,
Τη βλέπαμε στου Κύκλωπα τους κάμπους να ξεβράζει,
Και σφαίρες φλόγας και λυωτά λιθάρια να κυλάει;
Κι' αχούς αρμάτων άκουσε στους ουρανούς ολούθε
Η Γερμανία, κ' ετάραξαν σεισμοί σπάνιοι τες Άλπες,
Κι' αγρίκησε απεικιά φωνή σταμίλητα ρουμάνια
Ο κόσμος, κ' ίσκιους έβλεπε τες νύχτες στα σκοτάδια,
Τόσο χλωμούς που εξένιζε· κ' emίλησαν τα ζώα,
(Ω θάμασμα)· και σταματούν οι ποταμοί και χάσκει
Η γης· και μέσα στους ναούς το φίλντισι θλιμμένο
Δακρύζει και το χάλκωμα νοτεύει από τον ιδρο.
Και πλημμυρίζει ο Ηριδανός, των ποταμών ο ρήγας,
Τα δάσα στραγγουλίζοντας με μανιακή ρουφήχτρα
Και τα κοπάδια σύσταυλα παντού στους κάμπους φέρνει.
Δεν έπαψαν να φαίνονται στα σκούτουφλα τα σπλάχνα
Νευρούδια που εφοβέριζαν, δεν έπαψε να βγαίνει
Συναίμα από τα βρυσικά πηγάδια και τη νύχτα
Από τους λύκους που ούρλιαζαν ν' αντιλαλούν οι χώρες.
Άλλες φορές περισσότερα βόλια δεν έχουν πέσει
Από τον ξάστερο ουρανό και δεν εφλογιστήκαν
Τόσοι κομήτες άραχνοι. Γι' αυτό ξανάειδαν πάλι
Οι Φίλιπποι ν' ανταμωθούν, αλλήλως τους ενάντια,
Όμοια φορώντας άρματα τ' ασκέρια των Ρωμαίων·
Κ' οι αθάνατοι δεν έκριναν άπρεπο να παχύνουν
Την Ημαθία δυο φορές και τανοιχτά λιβάδια
Του Αίμου με το αίμα μας. Σταλήθεια θάρθει η ώρα,
Που αναγυρίζοντας τη γης με το γυρτό το αλέτρι,
Ο ξευγουλάτης θένα βρει ξιφάρια φαγωμένα
Από τη σκουριά τη ροβή. Με τες βαρειές αξίνες
Κούφια μουριόνια θα χτυπά, και κόκκαλα τεράστια
Στανασκαμμένα μνήματα με θαυμασμό θα βλέπει.

Ω πατρικοί ντόπιοι θεοί, και Ρώμυλε και Εστία
Μητέρα που τον Τίβερη φυλάς και τα Παλάτια
Της Ρώμης, μη μποδίσετε τουλάχιστο το νέο
Τούτον εδώ τανάποδα τα χρόνια να συντρέξει!
Από καιρούς τώρα αρκετά ξεπλύνουμε στο αίμα
Της Τροίας της Λαομεδοντικής τους άδικους τους όρκους,
Από καιρούς μας σε φτονούν, ω Καίσαρα, του Ολύμπου
Τα ανάχτορα και κλαίονται, πώς έχεις έγνοια ακόμα
Για τους θριάμβους των θνητών, που για κεινούς το δίκιο
Αλλάχτηκε και τ' άδικο: κ' ήρθαν στον κόσμο τόσοι
Πόλεμοι και τα κρίματα τόσες μορφές ελάβαν.
Ούτε ένας, καθώς πρέπει, τ' αλέτρι δεν τιμάει,
Στρατιώτες σέρνονται οι γεωργοί, χερσόνουν τα χωράφια,
Και λύνονται τα γυριστά δρεπάνια για να γένουν
Σκληρά σπαθιά. Από δώ κινά τον πόλεμον ο Ευφράτης,
Η Γερμανία από τα εκεί· και τάρματα σηκώνουν
Οι χώρες οι γειτόνισσες χαλώντας τες συνθήκες.
Και ανεύλαβος λυσσομανά σ' όλον τον κόσμο ο Άρης,
Καθώς, όταν τα τέθριππα χυθούν από το κλείσμα,
Περσεύουν πάντα την ορμή, και τον αμαξολάτη,
Οπού του κάκου ανατραβά τα γκέμια, συνεπαίρνουν
Ταλόγατα και στα λουριά δεν πείθεται τ' αμάξι.

ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Της γης το δούλεμα ως εδώ, και τουρανού ταστέρια·
Και τώρα, Βάκχε, ψάλλω εσέ, και τα βεργά του λόγγου
Αντάμα σου, και της εληάς, που αξαίνει οκνά, το σόι.
Έλα, ω Αθηναίε πατέρα, εδώ – εδώ πούνε τα πάντα
Γιομάτα από χαρίσματα δικά σου, που για σένα
Ο κάμπος, το χινόπωρο σταφύλια φορτωμένους,
Ανθεί, κι' αφρίζει στους ληνούς τους ξέχειλους ο τρύγος —
Έλα, ω Αθηναίε πατέρα, εδώ, στο νέον το μούστο βούτα
Μαζή μου τα γυμνά μηριά σα βγάλεις τους κοθόρνους.

Το πρώτο απ' όλα: στον πλασμό των δέντρων είνε η Φύση
Πολύτροπη· τι μερικά, χωρίς να τα αναγκάζει
Κανέννας, από λόγου τους γεννιώνται, και τους κάμπους
Σκεπάζουν και τα φειδωτά ποτάμια· σα να ειπούμε:
Οι τρυφερές οι παλιουριές, τα λιγερά τα σπάρτα,
Οι λεύκες, κ' οι ασπρογάλανες ιτιές, που οι φυλλωσιές τους
Λαλούν. Και πάλι μερικά σαν πέσει σπόρος χάμου
Φυτρώνουν· όπως οι ψηλές οι καστανιές κι' ο πρίνος,
Που για το Δία των ρουμανιών φυλλομανά μεγάλος,
Ή και τα δέντρα που οι Γραικοί στοχάζονται μαντεία·
Κι' άλλα, καθώς οι κερασιές ή κι' ο φτεληάς, λογγάρι
Πετούν από τη ρίζα τους πυκνότατο· στον ίσκιο
Τον απλωτό της μάννας της τραναίνει η δαφνοπούλα.
Έδωκε η φύση στην αρχή τους τρόπους τούτους μόνο
Και πρασινίζει μ' αυτουνούς κάθε λογής ρουμάνι,
Κάθε λογής χαμόδεντρο και ταγιασμένα δάσα.
Είνε άλλοι που στο δρόμο της τους βρήκε η ίδια η πράξη:
Ο ένας φυτά από ταπαλό το σώμα των μαννάδων
Ξεσκλίζει και ποθώνει τα σ' αυλάκια· μες στο χώμα
Ο άλλος μπήγει τους κορμούς, ή και τεταρτιασμένα
Παλούκια, κι' από μυτερό σκληρόξυλο πασσάλους.
Καμπόσα δέντρα καρτερούν στον τόπο τους να κάμουν
Ζωντανεμένες φυταλιές, και των καταβολάδων
Οι ζαβωσιές με χώματα να πλακωθούν· καμπόσα
Τες ρίζες δε χρειάζονται, και ξέγνοιαστα ο κλαδούχος
Πάλι στη γης τα ξέκλωνα μπιστεύεται· και ρίζα —
Ω το παράξενο άκουσμα – ληίτσηνη ξεπετάζει,
Όταν σκιστεί ο κουρούπαλος, τ' απόξερο το ξύλο.
Και θένα ιδούμε το συχνό τους κλάδους ενού δέντρου
Αζήμιωτα να γέγονται κλαριά αλλουνού, να βγαίνουν
Στες αλλαγμένες αχλαδιές τα κεντρωμένα μήλα,
Και στες κρانيές τες γουλιερές δαμάσκηνα να ωρμάζουν.

Εμπρός λοιπόν, ω δουλευτές, τα οργώματα, που πρέπει,
Μαθαίνετε κατά σειρά και τους καρπούς τους άγριους

Μερώστε τους με τη δουλειά· τόποι ας μη μένουν χέρσοι.
Καλό είνε να φυτεύεται στον Ίσμαρον ο Βάκχος,
Και να ντυθεί με τες εληές ο Τάβυρνος ο μέγας.
Κ' έλα κ' εσύ, ω στολίδι μου, συ που δικαίως είσαι
Το πλιο μεγάλο μερτικό της δόξας μου, Μαικήνα,
Κυβέρνησέ με στ' ανοιχτό το πέλαγο πετώντας,
Κ' εσύ μαζί μου σύντρεχε τους αρχισμένους κόπους.
Στους στίχους μου δεν πιθυμώ τα πάντα ν' αγκαλιάσω,
Ούτε κι' αν είχα στόματα εκατό κ' εκατό γλώσσες
Και σιδερένια τη φωνή. Έρχου· σιμά στες πρώτες
Ακρογιαλιές αρμένιζε· κοντά μας είνε η ξέρη·
Εδώ δε θένα σε κρατώ με πλανερό τραγούδι
Και με μακρολογήματα κι' ατελείωτα προοίμια.

Τα δέντρα που σηκώνονται στο φωτεινό βασίλειο
Μονάχα, αλήθεια ειν' άκαρπα, μα δυνατά κι' ωραία.
Μπόρεςες βέβαια κρούβονται στη γης· αλλά και τούτα,
Σα κεντρωθούν ή σα στηθούν σ' ανασκαμμένο λάκκο,
Έτσι αλλαγμένα, παραιτούν το φυσικό τους τ' άγριο,

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.